

BOBR EVROPSKÝ (*Castor fiber*)

Taxonomie

Říše: živočichové (*Animalia*)

Kmen: strunatci (*Chordata*)

Třída: savci (*Mammalia*)

Řád: hlodavci (*Rodentia*)

Čeleď: bobrovití (*Castoridae*)

Rod: bobr (*Castor*)

V ČR druh **PŮVODNÍ**

Stupeň ohrožení

- dle IUCN: celosvětově **málo dotčený druh** (Least Concern - LC)
 - současný populační trend: stoupající
- dle Červeného seznamu obratlovců ČR je to druh **zranitelný** (VU)

Ohrožující faktory

Hlavním faktorem ohrožující jeho populace je pronásledování člověkem a obhospodařování krajiny. Z důvodu narušování hrází toků a ničení stromů kolem vodních toků je považován lidmi za škůdce. Dále má na jejich existenci vliv úbytek vhodných biotopů (mizející lužní lesy a mokřady, nedostatek dřevin u vodních toků a nádrží).

- Pro bobra evropského je **PŘIJAT** v rámci záchranných programů ČR **Program péče**

Legislativa

- dle Zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, se jedná o druh, který **není možné** obhospodařovat lovem
- dle Vyhlášky ministerstva životního prostředí České republiky č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny je bobr evropský řazen do kategorie **silně ohrožený druh**
- dle Zákona č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy **lze žádat stát o náhradu škody** způsobené bobrem na lesním a polním porostu
- ve Směrnici č. 92/43/EEC, O ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Směrnice o stanovištích) je uveden v Příloze II., jako **druh** živočicha, který je v zájmu společenství a **jehož ochrana vyžaduje vyznačení zvláštních území ochrany** a v Příloze IV., jako **druh** živočicha, který **vyžaduje přísnou ochranu**

- v Úmluvě o ochraně evropských planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a přírodních stanovišť (Bernská úmluva) je v Příloze III. uveden jako **chráněný druh živočicha**

Popis

Bobr evropský je dokonale přizpůsobený k životu ve vodě. Na zadních končetinách má mezi prsty širokou a silnou plovací blánu. Typickým znakem je svrchu silně zploštělý ocas, který je z větší části lysý a pokrytý zrohovatělými šupinami. Napomáhá při plavání jako veslo či kormidlo, a slouží i k varovnému hlasitému plácnutí do vody. Pod vodou bobr vydrží až 15 minut, před ponořením uzavírají zvláštní svaly nozdry i ušní otvory. Srst je tmavohnědá a lesklá, na břicho velmi hustá a dokonale vodotěsná. Hlodáky jsou zepředu sytě oranžové.

Rozšíření

Původně se vyskytoval téměř v celé oblasti mírného a subarktického pásma Eurasie. Dnes je areál rozšíření fragmentovaný a rozdělený na jednotlivé populace. Významná populace je kolem řeky Labe, která začíná v severních Čechách a dosahuje skoro až k Hamburku. V Evropě jsou v současnosti na vzestupu, v ČR byla celková velikost populace ke konci roku 2015 odhadována na více než 6000 jedinců.

Biotop

Bobr evropský je vázaný na vodní prostředí a obývá všechny vhodné ekosystémy se stojatou nebo tekoucí vodní plochou. Optimálním biotopem je místo s přítomností vrb a topolů, malým kolísáním vodní hladiny, výškou vodního sloupce 80 cm a více, malým podélným sklonem toku a nadmořskou výškou do 800 m n. m.

Ekologie

Jedná se o živočicha s převážně noční aktivitou. Je to teritoriální druh, převážně monogamní. K páření dochází v lednu až březnu, samice je březí 105 až 109 dní. Mezi dubnem a červnem rodí samice 2 až 5 plně vyvinutých mláďat. Kojí je 3 měsíce, v průběhu laktace již začínají přijímat rostlinnou potravu. Pohlavní zralosti dosahují mezi 1,5 a 2,5 lety, jejich hmotnost je kolem 16 kg. Jejich růst je ukončen kolem 4 let věku. Bobři žijí v rodinách, která je tvořena rodičovským párem a dvěma až třemi generacemi mláďat. U nás je běžně 5 až 7 členů v rodině. Ve volné přírodě se dožívají kolem 20 let. Pro jeho výskyt je stěžejní skladba přítomných dřevin, výška vodního sloupce, kolísání vodní hladiny, podélná sklonitost vodního toku a nadmořská výška. Z důvodu omezeného výskytu velkých šelem na našem území nemá bobr v dospělosti u nás přirozené predátory. Bobr patří k tzv. „klíčovým druhům“ mokřadních ekosystémů. Při jeho vymizení dojde v ekosystému k dramatickým změnám, jsou ovlivněny přítomné druhy, které mohou na dané lokalitě vyhynout.

Potrava

Bobr evropský je výhradně býložravý. V současnosti je v jeho potravním spektru popsáno 86 druhů dřevin a 149 druhů bylin. Základnu však tvoří 35 hlavních druhů rostlin, především měkkých dřevin rodů vrba (*Salix* sp.) a topol (*Populus* sp.). Silně preferovaný druhem je topol osika (*Populus tremula*). Ve vegetačním období jsou potravně využívány zejména byliny, v nevegetačním období se bobr živí hlavně dřevinami. Dochází také ke kácení jehličnanů zřejmě z důvodu eliminace příjmu škodlivých látek či předcházení avitaminózy bobrů (kůra a jehličí obsahují velké množství vitamínů A, C, E).

